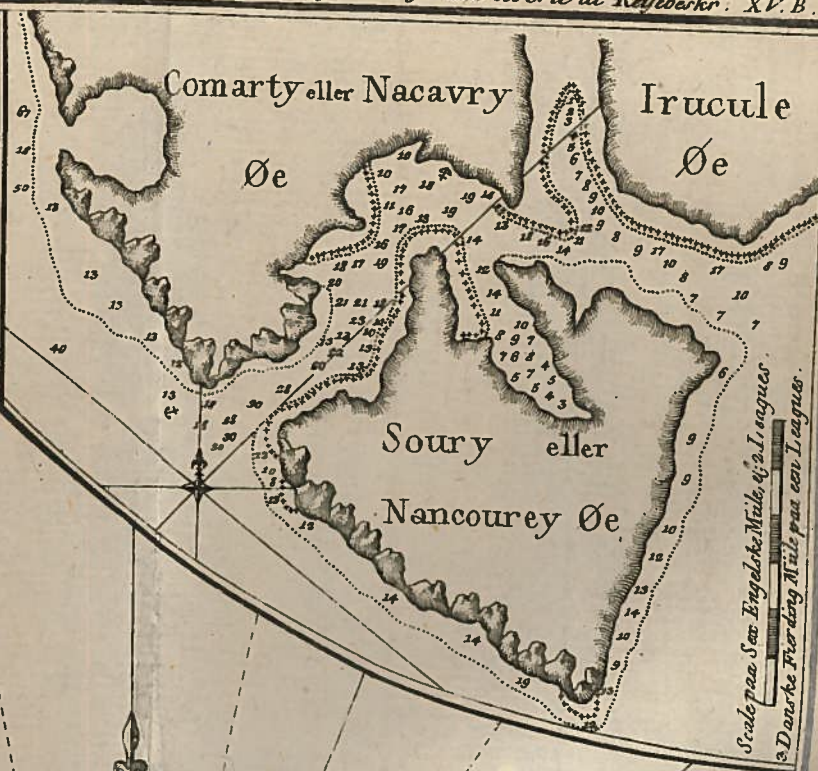

N. C. Møllers
Beskrivelse over
de Nichobarste
eller Friderichs=
Zerne i Ostindien
1797

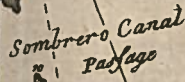
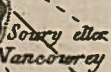
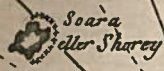
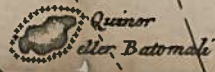

ET KAART over NICOBAR-ØERNE i den Bengalſke Havbugt

Grader

10
57
54
51
48
45
42
39
36
33
30
27
24
21
18
15
12
9
6
3
0
Grader
57
54
51
48
45
42
39
36
33
30
27
24
21
18
15
12
9
6
3
Grader
57
54
51
48
45
42
39
36
33
30
27
24
21
18
15
12
9
6
3
Grader
57
54
51
48
45
42
39
36
33
30
27
24

I Terkelsen
N. C. Møller BÆST.

B e s k r i v e l s e

over

de Nichobarste

eller

Friderichs-Perne i Ostindien.

Med et Kort.

Kiøbenhavn 1797.

Trykt paa Gyldenbals Forlag.

Tillæg

til

Hr. le Gentils Reiser,

bestaaende

i en Beskrivelse

over

de Nikobarste- eller Frideriks-Øer

i Ostindien,

med Forslag om en Kolonies Anlæg paa dem

o. s. v.

Forerindring.

Da min Ven, Hr. Captain og nu til Ostindien udnævnte Resident N. C. Møller har, paa min Anmodning, tilladt mig at gjøre Brug af efterfølgende sin til Hans Kongelige Høi-
 Kronprindsen forrige Aar indgivne allerunderdanigste Ansøgning og Forslag om en Kolonies Oprettelse og dansk Besiddelse paa de for deres lykkelige Klima, Beliggenhed og Jordbunds Frugtbarhed ikke uvigtige Nikobar-Øer; saa troede jeg det Indtryk, som disse Øer ikke upassende, ligesom Forlæggeren Hr. Agent Gyl-
 dendal har været villig til at bekræfte hos sine Kaart over disse Øer, skuffet efter det haandskrevne originale Kaart, Engländerne fra Bengalen af have optaget, som Hr. Resident Møller i sin Ansøgning omtaler, og han usigtigen har affopieret.

D. N. S. S. Bloch.

Underdanig Ansøgning til S. R. S. Kronprindsen.

Raadigste

Kronprinds!

Efter 16 Aars Ophold i Ostindien, som Officer ved de danske Tropper har jeg vovet en Reise til mit Fædreland, og for Hensigten af denne min Reise, skulder jeg Dem, naadigste Prinds! Regnskab. Jeg vover altsaa her ved underdanigst at fremsætte en Plan, som Kierlighed for min Konge og mit Fædeland har avlet i min Siel, og min egen Ære byder mig underdanigst at nedlægge for Deres Kongelige Høi-
 bed.

De Lufbarster eller nu kaldte Frederiks-Øer i Sien, som ligge mellem 6 Gr. 50 Min. og 11 Gr. nordlig Bredde lige for Malakka-Strædet, i Nærheden af Kongeriget Assam, ere for betydelige og frugtbringende til, at enhver af sand Patriotisme bestoet dansk Mand, som kender deres Beliggenhed og Beskaffenhed, ikke skulle gjøre Deres Kongelige Høi-
 bed opmærksommere paa disse, og give Grunde for de Fordele, som disse Øer kunne indbringe deres høie Besiddere. — At de hidtil fæete Expeditioner næsten bestandig har forseilet deres Hensigt, er saa lidet at undre over, som baade Fremgangsmaaden og de Midler, som skulle have gjort den attraaende Virkning, stedse have været uoverlagte og bestandig manglet den Eftertryk og Standhaftighed, som udmærker vigtige Handlinger. — Underdanigst fremlægger jeg et Kaart, der viser disse Øers fordelagtige Beliggenhed, deres fortreffelige Havn, som paa det næste er opmaalt og undersøgt af en duelig Søemand, nemlig Capitain Dalmeide, som haver gjort mange Reiser paa disse Øer; og at

at Engländerne har paa det næste opmaalt Grunden ved og omkring disse Øer, har vel sin gode Grund deri, at de see, at disse saa ypperlige Øer ikke gjøres frugtbringende af de Danske. — Vel har Mand været opstillede, men deres Antal har været saa overmaade lidet, at de intet til virkelig Nytte har kunnet udrette, og af en ders over holden Haandbog kan jeg bevise, at de desuden ogsaa været deels hengivne til Dril, og altsaa aldeles ufruktede til vigtige Foretagender, deels ved uordentlig Levemaade paadraget sig Sygdomme, der nødvendig maatte berøve dem Livet, deels uenige og manglet Føresarte, der kunne angribe Sagen med Kornuist, og altsaa naturligtvis gaae i Hødselen Frukten af et ypperligt Foretagende.

Jeg tager mig altsaa, naadigste Kronprinds! underdanigst den Frihed, med det modneste Overlag at fremslaa for Deres Kongelige Høihed min underdanigst Plan, hvis fuldkomne Henstigt skal være at nytte mig Fædreland.

Da Lieutenant Tang, (som var den første, der foreslog sig Expeditionen til disse Øer, og bragte dem i dansk Eiendom) under 15de Januar 1756 indgav Beretning om disse Øers Beskaffenhed til Gouvernementet; saa veed man med Sikkerhed, at disse Øer ere høie Lande overalt begroede med Træer og Understov, Jorden er stin, leersagtig Grund, klimategig og feed, vilde være meget beqvemt til Deber, Caffe, Sukker, Riis og Nalle Plantager, og Da de ligge under samme Klima, som de Sillande, der frembringe disse kostbare Produkter, vilde sikkert samme Art kostbare Væxter ligeledes kunne fremspire af disse Skib og berige sin Besidder; der findes Kokos og Palme Træer af overordentlig Størrelse og i Mængde; de ypperligste Figen, Citroner, Lemoner, Pommerantsfer, Ingefær o. s. v.; der falder Søefisk i Mængde, af Creaturer findes der Svøm, Hunde, som bruges til Jagten, Abekatte, grønne Popegøier, Duer, store og smaa Sneppet, Billedhøfler o. a., og tillige en stor Mængde Snogpander; hvortil disse Rikdomme og hvor frænkende en Tanke, at Virksomhed har trækket ligesom et Star over alt dette, og lader os kun sine Fordelene, uden at nyde dem? — De kan nydes, naadigste Prinds!

men

men ikke uden Arbejde, Flid og Virksomhed, Skovene maatte udryddes, og at dette kan see, viser saa ofte Erofarina; altsaa skal Hensigten opnaaes, og ikke, som hidtil, forsvindes, maatte Folk anskaffes. — Dette vilde lade sig gjøre, jeg fremfarter underdanigst dette Forslag: — Da jeg selv som Normand kender den norske Mandssaaavel Snyrke som Flid til at arbejde, vilde jeg underdanigst forvente naadigst Tilladelse at reise did op, antage et vist tilstrækkeligt Antal godvillige paa visse Vilkaar at følge med mig, nemlig fattige Huusmænd med deres Familier, tilstaae dem en vis Penge paa Haanden til Evispering, frie Befordring og Kostpenge i Følge Landets Beskaffenhed, til de opnaaede Øredet for deres Bestemmelse, og efter udviist Flid give dem Haab om en og anden Fordeel; i de første fire Aar kunde Proviant for disse let anskaffes fra Bengalen eller andre omliggende Øeder, indtil Landet kunde selv frembringe samme; — de skulle tilstaaes en vis Betaling for at arbejde til de Dugninger, som skulle være Kongens, og de Indretninger, som sigtede til Hans Majestæts Nytte, og forresten arbejde paa at oprykke den dem tildeelte og opmaalte Grund, som de i alle Raader kunde anvende til deres egen Nytte, og anse som en Eiendom for dem og deres Efterkommere, med Rettighed til at afhænde samme med alle dens Fordele, til hvem de vilde og fandt for godt; dog skulle de være forbundne til efter 10 Aars Forsløb, efter at Grunden var oprykket og brugbar, at tilsvare Kongen en vis paalagt Afgift eller Told; — Lyften vilde frøne Barket, Håab om Fordeel vilde overvinde alle Vanskeligheder, den norske Wonde er vant til at oprykke Grund, omhuage Skove, jeg aner en lykkelig Udførelse. De veed at bygge Træehuse, mangle ikke Behændighed og Mod, og for den største Deel veed at snævre og smedde, som meget vilde bidrage til deres Opkomst. Skulde de efter 5 Aars Ophold ikke have Lust længer at blive, maatte de ikke paa ringere Tid tilstaaes frie Tilbagekøp.

Had jeg her haver underdanigst andraaet om de Norske, vilde jeg ligeledes forsøge her i Danmark, og mange fattige Haandværkere og Familier vilde vist ikke tage i Betænkning, at blive lykkelige og gavne deres Fædreland.

land. — Det er alt hvad jeg i Korthed synes at kunne foretages med disse. — Jeg føler Kræfter og Mod til at iværksætte det, om det naadigst maatte finde Udfald.

Hvor mange Haandværkere finder man ikke blant Slaverne, og saa behændige, at mange af dette Slags ofte for samme maae bære Leuken. Af disse vilde det ligeledes meget nytte, at udvælge de Unge og Stærke; de vilde let overtales til Flittighed og Stræbsomhed, ved Haab om Gevinst og Frihed. — Naar jeg saaledes havde antaget en 200 fattige Familier, saa vilde jeg uden videre Betænkning, naadigste Kronprinds! om et lykkelig Udfald voxe og føle Mod til at foretage mig et Arbejde, som vilde vorde mit Fædreland til sand Nytte og Fordeel; thi saaledes er Nye-Holland og andre Der blevne opbragte, fordi Arbejdet stede med Lyst og med Estreer.

Kun et kort Udkast af det Hele, naadigste Kronprinds! har jeg her underdanigst fremlagt; mange flere Indretninger, nyttige Foretagender og Maader at gaae frem paa vilde jeg, om det naadigst maatte tillades mig, mundtliggen underdanigst giøre Deres Kongelige Høihed opmærksom paa, naar jeg er saa lykkelig, at De kaste et naadigt Blik til mine Bestræbelser, hvis sande og eneste Hensigt er at tiene Kongen og mit Fødeland, som en Wand.

Kiøbenhavn, i Aaret 1796.

Allerunderdanigst
af
W. C. Müller.

Til

Hans Kongelige Høihed Kronprinds Friderik.

Om

Om de nikobariske Der.

Indledning.

De efterfølgende historiske Omstændigheder om de Nikobariske eller Frideriks-Der, ere deels tagne af de Protocoller, Dagbøger og Beretninger, som findes i det kongelige octroierede danske asiatiske Compagnies og det kongelige General Land-Dekonomie- og Commerce Collegii Archiver, deels af de mahriske eller evangeliske Brødres Breve og Efterretninger; Kilder, som, i hvorvel de bære Sandhedens skønneste Præg, dog ere adskillige Tviol underkastede, da Egennytte, Uvidenbed eller Mangel paa den behørig Opmærksomhed og Sagttagelses-Maad alt for ofte forestille Formaa-lene fra urette Synspunkter, skulde nogle af dem, og fordreie andre, især naar de ere saa langt borte, som de, om hvilke her handles.

Udtogene af den imellem Directionen for det asiatiske Compagnie og Gouvernementet i Tranquebar førte Correspondence indeholde vel adskilligt, som forhen under de historiske Omstændigheder er bleven bemærket, men indbefatter derhos tillige en stor Deel, som der ikke findes, og viser i Almindelighed, hvor meget Godt man fra Begyndelsen af til Enden i Indien har lovet sig af det nikobariske Foretagende, naar det allene behørigt blev

Reiser XV Bind.

Hh

un-

understøttet med vedholdende Eftertryk, som dog altid har manglet.

Efterretningerne om Monson eller Handels Winden er forfattet af en Mand, som ved sit lange Ophold i Ostindien nøie haver lært at kiende disse Ver, deres Beliggenhed og Forsætning, og som Privatmand efter Engländernes Raade haver handlet derpaa med Fordeel.

Forslaget om at oprette en Kolonie paa Nikobar, synes passende til Sagens nærværende Beskaffenhed.

Man haaber, at det ikke skal være ubehageligt her, at oversee ligesom med eet Blik den hele Sammenhæng med Frideriks-Verne, da samme fra den Tid af, at Østerrigerne fæstede Fod der*), tiltraf sig Regjeringens og Publicums Opmærksomhed.

*) Om dette Tog findes en kort Beretning S. 419 og 420 i 1ste Deel af Hr. Prof. Schlegels Statistik.

*

*

*

De nikobariske Ver i Asien ligge imellem 6 Gr. 50 M. og 11 Gr. nordlig Brede, lige for Malakka-Strædet, i Nærheden af Kongeriget Assam; de bestaae af mange store og smaa Ver, hvoraf de fleste gives andre Navne af de Søfarende, end af Landets Indvaanere. De bekendteste deriblandt ere følgende:

Schamb

Schambelang, paa nikobarisk Loang, er folkertig, og var den første, som blev taget i Besiddelse af de Danske. Den kaldes undertiden Store Nikobar.

Nord-Nikobar. Det Vand, som er imellem Schambelang og Nord-Nikobar, kaldes St. Georgs-Canal.

Sombreiro, paa nikobarisk Camorte, de Danske gav det Navn af Nye-Siæland, lige over for denne ligger Nontovri, paa nikobarisk Nankauri; her have for nærværende Tid de næbriske Brødre et Etablissement.

Katschol, paa nikobarisk Teyennu; der findes ingen Mennecker, men en stor Mængde af Abekatte, som fortætte alle Landets Produkter.

Nankambo, paa nikobarisk Gammon.

3 Skovene der findes manae Sviin.

Træsta, paa nikobarisk Techelang, og efter de nyeste Beretninger Matras. En meget stor De.

Gauvera, paa nikobarisk Tatæt. Er ikke kun Iden, men der brændes Leerkar, hvilke købes af Indbyggerne paa alle nikobariske Eilande.

Kal—Nancambar, paa nikobarisk Bah. En meget stor De.

Trinket, paa nikobarisk Triketta.

Det Sekrete Raad i Tranquebar indsendte i Aaret 1754 til Directionen for det danske asiatiske Compagnie et ved Præsten Herr Zuesfeld opsat Forslag, om en Loges Oprettelse paa Nikobar og disse Vers Bemægtelse. Han foreslåede Landet meget brugbart til Plantagers Anlæg, og tilraadede, at Bomulds-, Peber-, Kanel- og Kaffe træer, samt Silke træer der burde

H 2

plan

Plantes, som efter hans Formening vilde der blive til stor Fordeel; og dette saa meget mere, da disse Der tildeels ligge under selv samme Klima som andre Eilande, der frembringe disse ædle Produkter. Han holdte for, at der ei allene kunde blive et Oplagested for alle indiske Markeder, men endog et Skibsbyggerie med stor Fordeel anlægges. Han anførte derhos, at Kokos- og Araknødder der fandtes i Overflodighed; og at Fremmede købte dem paa Nikobar, for at sælge dem med stor Fordeel i Bengalen.

I Anledning af dette Forslag sendte Compagniets her værende Direction endnu samme Aar Befaling til Sekrete-Raadet i Tranquebar, at samme, isald det fandtes tiensligt og mueligt, uden videre Resolution maatte søge at sætte fast Fod og at oprette en Loge paa Nikobar. Det Sekrete-Raad i Tranquebar holdt den 11te August 1755 en Forsamling, for at tage denne Sag i Overveielse. Da nu de Franske og Engelske vare indvillede i Krig paa denne Tid, og man ymrede, at de Franske havde i Sinde at bemærte sig de nikobarske Eilande, naar Krigen var til Ende, saa holdtes da værende Tidspunkt af Sekrete-Raadet for den betiligste til at udføre det forehavende Forslag.

Man formodede ogsaa, at Kongen af Preussen kunde have Lyst til disse Lande, hvilken Plan kunde desuagtet sættes i Værk, som han dengang havde Skibe i Ostindien, der for kort Tid siden havde været paa Rheden af Sinduluur. Gouvernementet i Tranquebar besluttede derfor jo før jo heller at benytte sig af Leiligheden, og at foretage dette Tog, hvortil tvende af Compagniets Skibe,

Skibe, Kongen af Danmark, ført af Capitain Diedrich Bagge, og Ebenezer, ført af Capitain Grønberg, skulde bruges. Lieutenant Tang blev udnævnt til Chef for Expeditionen, og man gav ham med, 1 Capitain-Lieutenant, 1 Sergeant, 1 Corporal, 12 Soldater i Compagniets Tjeneste, 2 Smede, 2 Tømmermænd, 2 Muur-mestere, 2 Teglsbrændere, 2 Saugskarere, 10 Kulisser eller Arbejdskarle, 1 Materialskriver og 1 Assistent. Desuden af de kongelige Tropper, som dengang under Commando af Major Castornier laae i Tranquebar, Lieutenant, nu værende Kammerherre Baron Tanner, 1 Sergeant, 1 Corporal, 1 Tambour, 36 Soldater, samt Chirurgus Silchmüller. Disse Skibe med indehavende Besætning, gik til Seils fra Tranquebars Rhede den 8de September 1755.

Den Ingenieur- og Artillerie-Lieutenant v. Tang som Chef meddeelte Instrux indeholdende blant andet:

Art. 3. At han ved Ankomsten til Nikobar maatte foregive, at være kommet for at handle med Indvaanerne og for at reparere Skibene, og da ved en ventlig Omgang at gjøre Indbyggerne fortroelige, paa det om mueligt, man af dem selv kunde blive indbudet, at komme paa Land-t.

Art. 5. Naar Mandskabet var sat i Land, maatte et til Forsvar beqvemt Sted udfæses, hvortil Kanonerne kunde plantes og Talterne opstaaes.

Art. 6. Naar denne Indretning var truffet, maatte Landets Beskaffenhed nøie undersøges.

Art. 7. Fandtes det tiensligt til Compagniets Hensigt, maatte samme med Høitidelighed tage

tages i Besiddelse, og gives Navn af Nye Danmark.

Art. 12. Saasnart Omstændighederne efter de nikobariske Hers Bemægtelse det tillod, skulde Lieutenant Tang besørge en Expedition til Herne i Andemann, og fornemmeligen søge at indtage Lille Andemann.

Art. 27. Skulde Schambelang ved Stibenes Ankomst allerede være taget i Besiddelse af nogen anden europæisk Nation, saa skulde Chefen for denne Expedition forsøge sig til de øvrige Her og især til lille Andemann o. s. v.

Den 17de September, altsaa efter ti Dages Seilads fra Franquebar, fik Stibene det sydligste Nikobar at see. De søgte der at komme i en sikker Havn, men en stærk Nordvind tvang dem til igien at forlade disse Lande, og at tage deres Cours til Assam, paa hvis Kæde de kom til Ankers den 5te October. Efterat de havde indtaget nogle Forfriskninger paa dette Sted, vendte de igien til Nikobar, hvor de den 12te December lod Ankeret falde, og sandt en sikker Havn under Schambelang. Nogle af Deboerne kom i Fartsier til dem, for at bringe nogle Høns og andre Levnetsmidler, hvilke de solgte for Tobaksblade og blaae Lerreder.

Da Begyndelsen blev gjort med Undersøgelsen af Kysten, formeente Lieutenant Tang at blive et Besiddelses-Mærke vaer, men da dette nærmere blev undersøgt, forefandtes allene en opreist huggen Steen foruden Opkrift, hvilken derfor blev anseet af ingen Betydning. Strandbrededen befandtes overalt begroet med svære Træer og tyk Understoy, hvorfor først en Plads maatte gies

res

res ryddelig, førend Teltene kunde opslaaes, og Fjellene fra Stibet sættes i Land.

Man begyndte da strax med Skovhugsten, og paa Indvaanernes Spørgsmaal, hvorfor Skoven borthuggedes? gav man allene til Svar: at man vilde bygge en Damksahl (Pakhuus), hvormed de syntes at være fornøiede.

Begyndelse blev strax gjort med at opføre Bygninger, hvilke til December Maanedes Udgang allerede vare næsten færdige.

Den 1ste Januarii 1756 blev Landet med al dertil hørende Høitidelighed erklæret for kongelig dansk Eiendom. Efter at Kanonerne vare bragte i Land, og Soldaterne med deres Gevær opstillede, bekendtgjorde Lieutenant Tang for dem offentlig, at han i Kongen af Danmarks Navn havde taget alle nikobariske Her med sammes tilhørende Territorier i Besiddelse, hvorpaa ved Kanonernes Løsning og det danske Flags Opvisning, en Pokal blev udtømmet med følgende Ønske:

Gud glæde Kongen god
Med nye Danmark,
Det Ønske vi med Liv og Blod
Vor høieste Monark.

Med denne Ceremonie vare sexten eller tyve Deboere tilstæde, som man betydede Sagen i det portugisiske Sprog, hvoraf de forstod noget, samt at dette nu ikke længere var deres, men Kongen af Dannemarks Land. Herpaa blev dem givet et Glas Wiin, og enhver maatte, ligesom han drak, sige: vor Konge af Dannemarks Sundhed! Hele Dagen tilbragtes i Glæde.

Da Landet paa denne Maade var taget i Besiddelse, gif begge Skibe tilbage til Tranquebar. Lieutenant Tang og det til Expeditionen bestemte Mandskab bleve paa Stedet, for at vedligeholde den nye Kolonie.

Med Skibene affendte Tang en Beretning til Gouvernementet om Dernes Beskaffenhed under 15de Januarii 1756. Det Bysentlige deraf, forøget ved siden indkomne Beretninger, bestaaer i følgende Poster:

1) Imellem Derne er en fortreffelig Havn, hvor adskillige Skibe i den stærkeste Ocean kunne ligge meget sikkert.

2) Disse Der ere høie Lande, overalt begroede med Træer og Underkrov, Jordbunden er en fin, leeragtig Grund, liimig og fed. Imellem Høiene gives Dale, som have adskillige Corter Jordbund, paa nogle Steder sort Jord af to Fods Høide, i Grunden sandig og muddret. Naar Skoven blev udryddet, vilde altsaa Jorden være meget beqvem til Peber, Kaffe-, Sukker- og Riis- eller Nelle-Plantager.

3) Der findes Kokos- og Palmetræer af overordentlig Størrelse i Mængde. De ere henimod halvtrediesindstyve Fod høie og to til tre Fod tykke, og haarde som Steen, hvilke Deboerne ansee for deres Rigdom, da de deraf tildeels ernære sig. Ligesaa gives der og anseelige Træarter, tienslige til Masten, endog i de største Skibe.

4) Korn og fint Græs høyes der ikke, men adskillige nypperlige Frugter, saasom Figener, Citroner, Lemoner, Pommerantsen, Pompelmusser, Papaier, Dringschaller, Ingefær, Safran, Chala-

deira-

deira-Træer, hvis Frugt bruges af Indboerne istedet for Brød, Yams, Janames i Overflodighed, samt et Slags Rodder kaldet Hartschiat, som ere store og velsmagende.

5) Alle Slags gode Søefisk falder der i Mængde, iblant andet store Fisk af Skabning som Lorsk, tienslige til Karavalki, eller røget Fisk, der bruges i Ostindien til Skibs-Provision. Deboerne kiende ikke Fiskegarnets Brug, men de løbe paa Grund med slade Vaade og stikke Fisken med Rastespyd med tre Spidser, giorte af Træe. — Ellers gives her og store Søekrebs, ligesom paa det gode Haabs Forbjerg, samt Lorsk, Krabber, Mal, Hornfisk, Fynder og Schild, hvilke sidste Nikobarerne forstaae at røge ligesaa got som i Europa.

6) Af Creaturer findes Sviin, Hunde, som bruges til Svinejagten, Abekatte, Høns, Papegøier, røde, grønne og blaae Duer, store og smaa Sneyper, gule Fugle, som ligne Kanariesugle i Farve og Sang, af forskiellig Størrelse, Orne, Ravn, grønne Krager o. a.

7) Ravlinger, Couries eller Snogepander findes nok af. Disse bruges som Penge i Bengalen, og opkøbes her, ligesom Kokos- og Arelknødder, af de Engelske. Deboerne give paa Schambellang for fire eller fem Tobaksblade hundrede Arelknødder, og for en Favn Læred et tusind Ravlinger. — Skulle de Danske høste betydelig Fordeel af Handelen paa Nikobar, saa behøves smaa Fartøier, som kunde bruges til en bestandig Handel mellem Derne.

8) Derne ere meget folkerige. Paa Den, hvor denne første Kolonie er anlagt, formenes at være over et tusende Indbyggere, paa andre ere langt flere. — De ere store og søre Mennesker, som kunne lide Dndt, og i det haardeste Veir ikke krynpe sig, men gaae næsten nøgne og med blotte Hoveder.

9) De kende ingen Regiering eller Love, uden den Patriarkalske. Udi enhver Bye kaldes vel een af Huusfædrene Capitaneo, men dette gives ham, foruden nogle Foræringet af Fremmede, intet Fortrin for andre.

De ere meget doone, eenfoldige, og til Drukkenskab og Tyverie hengivne Mennesker. Saalænge de ere ugifte, leve begge Kion i den fuldkomneste Frihed, hvilket de kalde at gaae par brinka, men saasnart de ere gifte, hører man intet utugtigt mere om dem, og haver enhver ikkun een Kone. — Religion have de ikke *), ei heller nogen Kundskab om guddommelige Ting; dog tilbede nogle af dem Dievelen, som de tilskrive Sygdomme, Orkaner og andre uslykkelige Tilfælde. Naar de forsamle sig til saadan Fests, saa indrette de en Pagode af en Straahytte, om hvilken de slaae en Kreds og opføre en Dands med Sang. De Folk længere inde i Landet ere mere vilde end de ved Strandkanten. Da de Danske vilde undersøge det Jnderste af Landet, satte de sig med Waaben imod dem, men saasnart den Deboer, som tiende til Beviser, forsikkrede, at de Danske ikke havde

*) Man seer nok, at Hr. Tang er ingen Forster eller Dants i at skildre Naturmenneskers Characteristik.

havde i Sindet at tilføie dem Dndt, lode de dem gaae.

10) De have ingen andre Waaben end Pantser og Kastespyd, hvormed de kaste temmelig vist og langt. Deres Kastespyde ere-beflagne med Jern, af Størrelse som et sex Tomme Spiger. Det formodes, at de have Smidiet paa Landet, siden de bruge et Slags svære Knive af en sælsom Skikkelse, til at kappe Træer, og aabne Kokosnødder o. s. v.

De paa Kolonien tilbageblevne Folk fortsatte det beagndte Værk med Skovhugsten, og indkøbte en Deel af Landets Produkter til Compagniets Handel. Men det indfandt sig inden kort Tid en farlig Sygdom imellem dem, hvoraf de fleste døde. Et engelsk Skib, som ankom dertil tre Maaneder efter Koloniens Anlæg, foresandt Lieutenant Tang sig af hidsig Feber; Materialskriver Demann og den første Cornstabel vare døde. Imellem Lieutenant Tang, som Chef for Expeditionen, og Lieutenant Baron Zanner, som commanderende Officer for de kongelige Tropper, herskede den største Uenighed.

Det engelske Skib var kommen til Nikobar for at hente en Ladning Arcknødder, hvor da ogsaa Skibscapitainen paa Bestkanten af Schambelang i en Tid af fiorten Dage havde faaet sin halve Ladning Arck. Da han var findet at gaae til Nonkobra, saa beordrede Lieutenant Tang Under-Styrmand Pagnel, at følge med Skibet derhen, og at give en Beretning om Stedets Beskaffenhed; de ankom der efter fire og tyve Timers Seilads. Ved Den fandtes en ypperlig Haan, hvor

hvor Elibene kunne ligge, uden at være udsatte for betydelig Ueilighed af nogen Slags Vind. Havnen er fra den ene Ende til den anden en Miil lang, og paa det snebreste Sted en Fierdingmiil breed; den dannes paa den ene Side af Den Noncovri, og paa den anden af Kamorte; Passagen mellem disse tvende Øer ind i Havnen er et lidet Kanonstred bred, og saaledes, at et Skib med en anden Vind kan gaae vel der igiennem, og kan den altsaa fuldkommen forsvares ved Søe-Batterier. Udlobet til Den Katscholer endnu smallere, og kan ei uden med en god Vind passeres.

Indbyggerne berettede, at de Franske for omtrent ti Aar siden havde været nedsatte der paa Den. De foreviste og den Plads, hvor Bamsfablen havde været, og hvor de havde hidset deres Flag. Samme Plads var begroet med smaa Træer og Krat.

Noncovri er i Forhold til de andre nikobarske Øer meget stærk befolket. — Den er ei heller begroet med saa mange Træer som de andre. Der vare mange flaae og grønne Pladse at see, men om samme vare af Jord eller af Steen med Mos begroede, kunde Panngl ei undersøge, dog troer han det sidste, da han traf et saadant Sted ved Strandkanten.

Landet frembringer Overflodighed af Sviin, Høns, Fugle og Handelsvare. Den engelske Skipper købte et hundrede Arefnødder for et Blad Tobak, hvilket maatte være stort, godt og heelt; thi smaa eller beskadede Blade tage Indbyggerne ei imod. For Jernbaand en halv Alen lang, som bruges til de foromtalte store Knive,

gaves femten hundrede til to tusinde Nødder; dog maatte Jernbaandet være vel tykt. Ravlinger indkøbtes for Jernbaand og Lærreder til saadan Pris, at derpaa i Bengalen over hundrede Procent kunde fortienes. Skipperen tilhandlede sig tre Fierdingpund af det bedste Ambra, omtrent for fem og tyve Favne Lærred. Deboerne forfalske som oftest Ambra, og dette er ikke brugeligt til nogen Ting. De solgte ellers Sviin for to Favne blaat Lærred; Nette til ti Høns for en Favne Lærred; Nams-Nødder, Stykket for et Blad Tobak; een Modide Syre (Saften af Palmetræet, hvoraf Palmvinen tillaves) for to til tre Blade Tobak.

De Vare, som bedst kunde affættes der, vare, foruden Tobak og Jernbaand, spanske Pylarer og andre Species, Kupier, blaat Panno Compride, eller Salmpuris; røde stribede Lærreder; alle Sorter Matros-Knive og alle Slags smaa Jern-Kram.

Indbyggernes Gemt og Character var meget overensstemmende med de øvrige Nikobarers, dog vare de i Almindelighed mere tyvagtige og egenfindige i Handel, end de paa Schambelang, og den, der skulde handle med dem, maatte besidde en stor Laalmodighed. Mod Styrmand Panngl viiste de sig særdeles venlige. De bade ham at blive hos dem for at handle, saa vilde de bygge ham et Hus at boe i, eller en Bamsfabl, naar han vilde give dem Lærred derfor. Panngl lovede at ville benytte sig af deres Forslag, naar han kom tilbage, og saa vilde han hidse dansk Flag paa deres Land, ligesom de Franske forhen havde hidset fransk

fransk Flag; hvormed de vare heel vel fornsiede, og erindrede ham ved hans Vortreise om at holde sit Løfte.

Da oftmeldte engelske Skib agtede sig til Koromandel Kysten, affendte Lieutenant Tang denne Beretning om Nonkovri til Gouvernementet sammesteds. Men førend Skibet kunde ankomme der, havde dette allerede besluttet paa nyt at affende et Fartoi til Schambelang, hvortil blev brugt Snobskibet Ebenezer, ført af Capitain Grønberg. Med samme blev Assistent Jape oversendt til at føre Compagniets Handel. Han fik med sig sex Haandværksfolk, to og tyve sorte Soldater og tretten Slaver. Udi en ved denne Leilighed affendte Skrivelse fra Gouverneur Krogh i Tranquebar til Lieutenant Tang meldes: at et fransk Skib fra Pondichery var bestemt at gaae til de nikobariske Øilande, formodentlig for der at handle; hvor det da anbefales Lieutenanten, at om dette eller andre Skibe skulde komme paa de Stæder, hvor de Danske vare nedsatte, de da paa det bedste maatte behandles. Lillige opgives ham, at opsætte et Flag, eller Kongens Navn paa Den Nord-Nikobar, som laae ham nærmest i Kanalen St. Georg. Da Snoven laae seilbar, for at afgaae til Schambelang med disse Ordres, ankom forommeldte Beretning om Nonkovri og de paa Nye-Dannemark værende Omstændigheder. Gouvernementet blev derved foranlediget at tilskrive Lieutenant Tang: at dersom han maatte finde Klimatet paa Schambelang saa usundt, at Folkene der ikke kunde begaae sig, saa vilde det være bedst at gaae med den hele Kolonie dersfra til Non-

Nonkovri; og naar dette skede, maatte dog det danske Flag eller Vaaben forblive paa Schambelang, og nogle Nikobarer leies til at passe derpaa ved fremmede Skibes Forbiseiling. Skulde Nonkovri ligeledes findes meget usund, og Handelen der ikke være af den Bigtighed, at den kunde blive af lige Fordeel for Compagniet; saa maatte Lieutenant med alle medhavende Folk gaae med Skibet til Assiam, hvor en Ladning skulde indtages til Omkostningers Erstatning.

Endnu i selvsamme Aar den 30te August 1756 sendte Gouvernementet i Tranquebar atter et Skib, Kiøbenhavn ført af Capitain Alling, til Derue. Med samme affendtes Sekrete-Raad Wolquarz for at afløse Lieutenant Tang, og i hans Sted at vaatage sig Bestyrelsen af den hele Colonie. Ham blev medgivet fire Assisterer, fire Haandværkere, sex Matroser, samt en Under-Officer og serten Mand af Compagniets Soldater, hvilk: sidste skulde afløse Lieutenant Baron Tanner med den bemeldte Tang anbettede Commando kongelige Soldater. Med dette Skib afgik ogsaa Missionarius Volkenhagen.

Skibet kom den 9de September i Schambelang-Bugten. Det befandtes da, at de fleste af de forhen til Colonien affendte Betiente og Folk vare bordsdøde. Af et hundrede og tredive Mennesker havde der grasserende Sngdomme borttaget et hundrede; hvortilant Lieutenant Tang, Capitain Lieutenant Hemming, Strymand Pagnal, Chirurgus Silchmüller, samt den i sidstelevn Marts Maaned fra Tranquebar afgangne Capitain Grønbeck,

beck, hans Styrmand, Baadsmand og tvende Matroser.

Lieutenant Baron Tanner var den eneste af alle Officianterne, som havde beholdt Livet; dog var han og næsten alle hos ham værende meget syge, hvilket forarsagede, at Compagniets Effecter forsvandres i en slet Tilstand.

De herskende Sygdomme paa disse Øer ere Blodgang, samt hidtlig og Fortaadnessfebre, som enten forvoldte hastig Død, eller forandres til Vattersot og kolde Febre, hvoraf Patienten døer tilsidst, endskjønt noget langsommere.

Iblant viser sig et stærkt Udslæt paa adskillige Dele af Legemet, hvorved den Syge finder sig vel meget lettet; men kan dog ikke forlade Sengen, eller røre sig, og maae tilsidst døe.

Chirurgus Silchmüller har den gang, og andre have siden opgivet deres Betænkning om disse Sygdomme. De finde dertil mange Årsager; Luften paa de nikobariske Øer er skarp, svovelagtig og giennemtrængende, om Dagen utaalelig varm, om Natten kold; dette forvoldes af den lange Regntid, som her næsten vedvarer i fire Maaneder hver gang, og indfalder tvende Gange om Aaret, og da Landet er begroet med tykke Skove, saa kan, indtil disse ere udryddede, Vinden aldrig rense Luften tilstrækkeligen. Folkene have intet tilbørligt Skul, da Huse mangle og de altsaa nødes til at være Dag og Nat med vaade Klæder, enten i den frie Luft eller i fugtige Telte og Hytter. — Europæernes Levemaade er desuden uordentlig; de bruge enten mange stærke europæiske Drikke eller Syre og Kokos-Nøddevand, hvilket alt

svæk-

svækker Maven og Indvoldene. De sorte Soldater og Slaver leve meget elendigt; de spise intet uden Riis, og drikke kolde Vand, Syre og Kokosvand. En mahriske Broder siger i Skrivelse til Gouvernement i Tranquebar af 7de Februar 1769: „Jeg kan ikke med Visshed bestemme Grunden til de Sygdomme, vi have haft her iblant os. Alle have været syge og saaret Accidiver af Feberen, enten de have arbejdet meget eller ikke, enten de have levet ordentlig eller ikke. Jeg kan ikke troe, at dette Sted skulde være usundere end andre, da det er stærkt befolket og haver meget godt Vand.“

„At vi ere ubevante til dette Klima, og at vi vare ankomne ved Regntidens Begyndelse, det har maaskee skadet os noget; men at disse Øer ere saa stærkt begroede med Træer og Underkov, saa at Grunden kan hverken udrørres af Solen eller renses af Vinden, hvorover mange stinkende Uddunstninger opstige af Jorden, dette anseer jeg for Hovedsagen til vor Svagthed; saasnuart vi kan skaffe os frie Luft rundt omkring, saa haaber jeg ogsaa, at denne Plads skal blive sundere o. s. v.“ Der findes ellers intet Spor til, at Feberbarken, som dog anpræises af de kyndigste Mænd, der have skrevet om Europæernes Sygdomme i de varme Lande, for et af de kraftigste Lægemidler, er synderligen bleven brugt, ja det sees ikke engang af Fortegnelsen over de til Nikobar sendte Medikamenter, at deraf er noget medgivet, men vel lidet Kastarille. Secrete-Raad Wolquarz beslattede under disse Omstændigheder, strax at gjøre Forsøg, om Kolonien ikke med bedre Lykke kunde forplantes til

Nonkovri. Snovskibet Ebenezer, som siden Capitain Grønbecks Død laae i Havnen og var i en meget slet Tilstand, blev nogenledes repareret, og Styrmand Müller beordret til at føre det. Wolquarz efterlod en Constabel, en Under-Officer og noget Mandskab paa Schambelang, tilligemed de ved den første Expedition oversendte Kanoner, samt en Tyr, en Koe og fire Kabriter. Han gik med Resten af Kolonien til Nonkovri den 15de September, hvor han ankom Dagen efter, og blev med Glæde modtaget af Indbyggerne, som strax forsynede hans Skib med Forfriskningsaer. Landet fandtes overeensstemmende med den Beskrivning, som Styrmand Panngl havde givet derom; der fandtes vel nogen Skov, men dog ogsaa Cletter, hvor Sukkerrør og Frugttræer vare plantede. Deboerne iqientogede deres Tilbud om at bygge dem en Bamlsahl paa samme Sted, hvor de Franske havde været; men Wolquarz modtog ikke dette Tilbud, fordi han frygtede, at de Franske i sin Tid kunde paatale deres Ret til Stedet. Han undersøgte derfor Den Kamorte; her fandt han meget god Agerland, og besluttede altsaa der at opslaae sin Boepæl. Endskiont her ikke fandtes Byer, saa vare der dog skionne Plantager, som af de omliggende Hers Indbyggere bleve holdte vedlige. Disse vare ei uvillige til at afstaae Plantagerne, og forlangede allene noget Lønnet til Erstatning, som blev givet dem i Betalning for deres Eiendomsret til dette Sted.

Man begyndte nu at arbeide paa de nye Indretninger; men der indfandt sig snart Sygdomme, hvoraf paa en Maanedstid bortdøde otte Mand.

Om

Om Skovskibet Ebenezer, som paa een Tid med Skibet Riøbenhavn var gaaet fra Schambelang, fik man ingen Efterretninger. Desuagtet besluttede Sekrete-Raad Wolquarz at sende Capitain Alling til Assam, for at søge en Retour-Radning til Tranquebar; denne gik under Seil den 18de October, og Sekrete-Raad Wolquarz hidsede samme Dag det danske Flag paa Den Kamorte under tvende Kanonstüb. Wolquarz vedblev med de hos sig havende saa sunde Folk, at indrette alt, hvad som var nødvendigt til Koloniens Opkomst. Endelig ankom Skibet Ebenezer; dens nye Capitain Müller var allerede død tilligemed en Matros og en Soldat. Ved Undersøgelsen befandtes, at Müllers Egenindighed og Ukyndighed i Spørgsøen havde forarsaget, at Skibet istedet for at komme til Nonkovri, var kommet til Assams Kæb.

Af Kolonisterne døde mange; Missionairen Volkenhagen omstiftede Tiden med Evigheden den 23de November, og Sekrete-Raad Wolquarz den 6te December; foromtalte Herr Volkenhagen holdt en Dagbog, som begynder med Skibets Afreise fra Tranquebar, og gaaer til den 21de November. Han har ligetledes begyndt en Beretning om de nikobariske Hers Beskaffenhed, Produkter, Indbyggernes Væsen o. s. v. Hans Forklaring er i eet og alt liqelydende med Lieutenant Tangs og Styrmand Panngls, og den er paa mange Steder mere fuldstændig. Det er at bemærke, at Døden saasnart hindrede denne Mand i at fuldføre det Arbeide. Sekrete-Raad Wolquarzes Død tilskrives allene hans wordentlige Levnet; ligeledes lægges ham til Last, at han har

været alt for sparsom med de Syges og Arbeidens des Forflegning, samt at han har holdt Kolonisternerne alt for strängt til Arbeidet, uden at ville betiene sig af de Indfødtes Hielp.

Nu paatog Assistent Lund sig Koloniens Bestyrelse. Han sendte det i de samme Dage fra Kongeriget Assam tilbagekomne Skib Kiebenhavn til Franquebar, og fra den Tid af og til den 12te Julii 1757 levede han med sit hos sig havende Mandskab, som bestod af fire og tyve Personer, rolig og vel, da der ikke døde flere af dem end fem Mand. De fik endeel Træer omkappede og udryddede, hvortil Deboerne vare dem b. hielspelige. De tørrede Kreker, og opfiskede en Dvanstet Cauries.

Altting teguede til Sagens enskeligste Fremgang, men i det samme ankom et Skib fra Franquebar, og medbragte en gammel drikfældig Mand, navnlig Tvede, der skulde være Koloniens Overhoved. Tvede havde anløbet paa Schambelang, og derfra modtaget de i det forrige Aar efterladte Folk, undtagen en blank og tre sorte Soldater, hvilke skulde blive der for at vedligeholde Stedet. Disse nye Ankomne vare besmittede med Sygdom, hvoraf de ei allene selv døde, men de befangede og det paa Camora værende Mandskab. Overhovedet Tvede døde allerede atten Dage efter hans Ankomst til Kolonien, og fulgtes af mange paa en ganske kort Tid.

Assistent Lund maatte nu atter antage Commandoen, men Tingen havde forandret sig i Hensende til Deboerne; thi disse havde faaet Overflødighed af Tobak og Lærred af Tvede, og vilde intet

intet have uden Gevær og Jern. Af Koloniens Svagthed og Sygdom benyttede de sig først til at stiele Compagniets Varer. Da dette ikke ret vilde lykkes for dem, saa samlede sig mange hundrede beværnede Mand fra de omliggende Øer ved Kolonien, og under Paaskud at ville straffe Tyvens, begjærede det der værende Gevær og Krud. Da saadant blev dem nægtet, truede de at ville stille Koloniens Bygninger i Brand.

Man søgte med det gode og med det onde at blive dem qvit; men da de i nogle Dage ikke kunde bringes i Roelighed, saa maatte Lund begive sig med sine Folk ombord paa det sidst fra Franquebar ankomne Skib og gaae over til Assam. Her opholdt de sig indtil Januar 1758, og vilde siden reise igien til Kamorte for at indtage det, som de ved deres Bortreise havde efterladt sig, og som var Compagniet tilhørende; men formedelst Skibs-Capitainens Drukkenskab satte de Skib og Gods til ved den sydlige Kyst af Nonkovri, og hvad Søen ikke borttog, det blev plyndret af Nikobarerne. De af Tvede paa Schambelang efterladte tre sorte og en blank Soldat, vare der imidlertid ihjelslagne af de Indfødte, og alt det der værende Compagniet tilhørende Gods borttrøvet.

Af det forulykkede Skib omkom ellers ikke een Mand, og de bleve heller ikke ilde behandlede af Nikobarerne; dog maatte Besæringen skilles ad af Mangel paa Levnetsmidler. Nogle kom bort med fremmede Skibe, en stor Deel døde af Sygdomme, Nød og Elendighed. Lund seld og hans sorte Tiener levede storten Maaneder paa Nonkovri, kom siden med et engelsk Skib til Malay-

Kysten, og den faste Kyst af Sumatra, derfra til Malakka, og endelig den 22de Mars 1760 til Tranquebar. Saaledes endtes dette første Tog, og Fælledsffabet imellem Tranquebar og de nikobarske Ør ophævedes næsten aldeles; dog varede saadant ikke længere, end til Aaret 1760, i hvilket Aar der stiftedes en nye Kolonie i Anledning af de mähriske Brødre, som endnu vedvarer; thi da Gouvernementet i Tranquebar endnu havde Haab om et lykkeligt Udfald af de første Forsøg paa Nikobar, søgte samme at formaae nogle af de mähriske Brødre til at nedsætte sig paa disse Øer; Det asiatiske Compagnies Direction i Kiøbenhavn henvendte sig i denne Sag til Missions Collegium, Sagen fandt dette Collegii Bifald, og, efter foregaaende Correspondence med Grev Zinzendorff, erholdt det mähriske Broderskab et kongeligt Privilegium til at anlægge et Etablissement paa Nikobar.

Førend saadant kunde iværksættes, forandrede Sagerne sig paa disse Øer. Brødrene maatte opsætte deres Forehavende, men de ventede stedse paa en beleilig Tid til at udføre det. De ansøgte adskillige Gange ved Gouvernementet i Tranquebar, at nogle af dem maatte affendes til Nikobar, paa det at de der kunde nedsætte sig under Kongens og Compagniets Beskyttelse. Men Erindringen af de første uheldige Forsøg og visse Fordomme den gang, som man havde mod de mähriske Brødre, forarsagede, at deres Begiering nogle Gange blev afflagen.

Endelig besluttede Gouvernementet at forsøge en nye Expedition til Nikobar. Sex mähriske Brø-

Brødre, sex Blanke og sex Topas Soldater bleve derhen sendte, og dem blev medgivet Levnetsmidler for et heelt Aar, og et Huus af Træ, som de der kunde opslaae til Beboelse. De ankom til Kamorte, hvor Compagniets sidste Etablissement havde været anlagt, men det kunde neppe fiknes, at Stedet havde været beboet; dog fandt de en liden Kanonkugle. De ansaae heller ikke dette Sted for beqvemt til en Kolonies Anlæg, men udvalgte Den Nonkovri til deres Boepæl. Efterat de der vare gangne i Land, tilkiendegave de Beboerne deres Forsæt, at ville leve hos dem. De havde udseet en smuk Plads imellem to Byer, navnlig Iconaga og Malakka. De tilbød Indvaanerne Betaling for den Plads, hvorpaa de vilde bygge Huse; men disse forsiktede, at ingen eiede Stedet, og at det var dem en Fornøielse, om Brødrene der vilde nedlade sig. Herpaa begyndte disse at indrette alt, hvad som kunde være nyttigt og nødvendigt til Compagniets Fordeel og Koloniens Forv. Brødrene vare afgangne fra Tranquebar den 7de August 1768, og de kom den 19de paa Nonkovri. Mod Slutningen af denne Maaned begyndte Regntiden, og varede til Aarets Ende. I Forstningen bleve de plagede af Orme, der satte sig paa de Blade, hvormed de havde tækket deres Træhuus. Siden faldte de i Sygdomme, hvoraf deres Formand Kundt og en anden Broder, Chirurgus Gyp r, døde. Hvad Handelen angaaer, stemmer dens Forfatning fuldkommen overens med de Esterrætninger, som Strymand Panygl derom haver givet, som her foran findes anførte, og er det mærkværdigt, at de

mærskte Brødre næsten bruge de samme Ord og Udtryk om denne Materie som han; de berette end videre, „at alle Slags Frugter og Vexter komme uden synderlig Kultur langt bedre frem der, end paa Koromandel Kysten, og at Sukkerrøret er der ligesaa stort og fedt som i Vestindien. De Indfødtes moralske Character i Henseende til Dovenskab, Ungt, Drukkenskab og Lyverie, samt store Uvidenhed om de guddommelige Ting, sandtes her ligesom forhen er bemærket; dog haabe Brødrene, at disse Folk ved Kundskab om den sande Religion, hvortil de vise megen Lyft, og ved idelig Omgang med Europæerne skule blive flittige og duelige, da de ikke mangle Fornuft og Bindskibellighed *).“ Kolonien blev i September 1769 anseelig forøget med Arbeidsfolk, sorte Soldater og Slaver, med hvilke Capitain Falk, som Interims-Overhoved, og Assistent Smitler kom til Nonkovri. Brødrene havde allerede den gang opført endel Pakhuse og anlagt en god Have, saa at de dagligen kunde spise Grønt. De havde og opdaget et Træ, hvis Blade ikke gave den bedste Kaal noget efter, og Kaneel-Træer. Men af det overkomne Mandskab deserterede Natten imellem den 29de og 30te September den paa Post staaende Skildvagt med elleve Mand, næsten alle Missions-Christene. De medtog en Baad med alle Tilbehold, og desforuden endel Bærtski, fornemmelig Ører. Efter nogen Tid

*) Hvoledes Bindskibellighed kan forenes med den (nogle Linier ovenfor omralt) Hang til Dovenskab, begriber jeg ikke. Min sidste Anmærkning gjælde da og her!

fil man Efterretning, at Baaden laae paa Den Trasta, eller som den her kaldes Matras, ved en Øe, navnlig Bengalen, hvorfra den blev afhentet. Deserteurerne vare komne paa et maldivisk Skib, og gangne til de maldiviske Øer.

Der døde ellers paa en Tid af fire Maanedes sex Personer, og deriblant Interims-Overhoved Capitain Falk og Assistent Smitler. De andre vare alle deels svagelige og deels seneliggende, to Mand undtagen.

De engelske Skibe, som laae der i Havnen for at handle, havde ligeledes inden kort Tid endel Døde, hvoriblant en Skibs-Capitain og mangs soldige Syge. Iblant Indbyggere selv herfæd, den gang Sygdomme, meest Hoste og Katharrals-Febrer, og i Øerne bortdøde mange Mennesker.

Naar Deboerne blive Syge, lade de kalde en Herremester til sig, de smykke deres Huse med grønne Blade og indbyde deres Naboer. Saa snart Herremesteren kommer, bliver den Syge lagt midt paa Gulvet; hlin river og gnider ham med et Slags grønne Blade, springer omkring, piber i Luften, taler den Syge i Øret, gjør forunderlige Gebærder, skriger af en græsselig Tone, og giver ham tilsidst Medicin af Urter, som ere kogte i Vand. Dersom den Syge helbredes, saa troe de, at Herremesteren har truffen en Overeenskomst med Dievelen; men dør han, saa gøres deslige Operationer hos Andre, indtil Sygdommen giver efter paa det Sted, og da tænke de, at Herremesteren har bortmanet Dievelen til en anden Ø, hvorpaa ingen Mennesker ere.

Siden 1769 har Compagniet ikke skilket flere Kolonister til Nikobar; og da Handelen der ikke syntes at være saa fordeelagtig, at Indkomsterne kunde nogenledes sættes i Eigning med de paa disse Besiddelser anvendte Beløstninger, saa forarsagede dette, at Compagniet i dets nye Convention 1772 fastsatte, at ingen reglementerede Udgifter for Bogen paa Nikobar maatte finde Sted, og Compagniets der værende Betiente tilbageholdtes. Aarsagen til denne ufordeelagtige Handel have de mähriske Brødre udi adskillige Skrivelser til Gouvernementet i Tranquebar tilstrækkeligen angivet. Den bestod fornemmeligen deri, at ingen Skibe bleve brugte til at vedligeholde Fællesskab imellem Verne og Kysten, og at Compagniets Skibe seilede Nikobar forbi paa deres Hiemreise fra Bengalen til Tranquebar.

Af Mangel paa saadan Communication have de mähriske Brødre enten maattet bortkaste mange Sække fulde af Arel- og Kokosnødder, bedærs vede ved Regn og hvide Myrer, eller sælge dem tilligemed en stor Quantitet Syre og Kokos-Olie til fremmede Handlende. En Engellænder, som vilde gaas til Pegu, gav dem for enhver Sæk Arel- eller ti Rupier, og en anden otte Rupier; for et Tusend Kokosnødder fik de fem Portonoro Paagodor, og disse Riøbmænd ilede, uagter denne overordentlige Priis, saa glade ombord paa deres Skibe for at hente Penge, som om Varene vare blevne dem ffienkede. Vi berette dette, siger Broder Wolkers i Skrivelse til Gouvernementet af 16de Marts 1771, for at vise de utroelige Fordele af en reel Handel paa disse Øer, naar den blev

beho-

behoerigen understøttet med Skibe. Overalt høste de Engelske den bedste Frugt af Nikobar, saasom de indfandt sig der hvert Aar med mange Skibe og handle med Deboerne, hvorfor disse da ogsaa have et langt høiere Begreb om denne Nation, end om de Danske; ja de sigte ofte til de mähriske Brødre: Dinamarca gente pauca forca, Ingalle gente grande forca. I disse Tanker søge de Engelske at bestyrke dem ved at give dem et ringe Begreb om Dannemarks Svæmge, og da Deboerne havde erfaret, at de tvende Fartøier Kassekut og Concordia vare forulykkede, spurgte de Brødrene hvor mange Skibe have de Danske nu igjen?

I Aaret 1771 bestod det hele Etablissement allun af ti Personer, nemlig fire mähriske Brødre, to blanke og fire sorte Soldater. Disse saa Mennesker opbyggede i dette Aar et stort aabent Skuur til et Slaags Pakhuus, og et Huus til Kreaturer. De tallede deres Vaaningehuse med Straae, og beklædede dem med nye Bægge, samt lagde Brædegulve i dem. De udvidede og omgierdede Haugen og plantede Vinstokke, hvilke Ikkedes saa got, at de kunde ffikke en Prøve af gode, modne Druer til Tranquebar. Men deres vigtigste Arbeide var, at de opdagede og istandsatte en Brønd ved Foden af en Bakke udi en steenagtig Grund, som giver et overordentlig got Vand, hvilket er saa meget mere betydeligt der paa Landet, da der intet Vand findes uden Regnvand, som taber sig i den tørre Aarets Tid. Endnu samme Aar kom en engelsk Compagnie-Snov, kaldet Diligent, til Nikobar, og dens Capitain, navnlig Ritchie, optog Søekaart og Planer over alle nikobariske Øer

Der og Havne. Brødrene spurgte ham derfor: om de Engelske agtede at anlægge en Boag sammesteds? Men Ritchie svarede Nei! og forstodte, at Compagniet lod optage ligeledes Kaart over Pegu, Ava, og andre indiske Lande*).

Da det danske asiatiske Compagnie havde kaldet sine Betientere tilbage, forbleve de mæstriske Brødre paa Nonkovri, og fortsatte den besyndte Handel for egen Regning, men dog, saa meget mueligt, til Compagniets Fordeel. Derimod fik de paa Directionens Foranstaltning, Levnetsmidler fra Tranquebar for meget billig Betaling, og frie Transport til og fra deres Kolonier, hvor de havde nu begyndt at bygge Huse af Steen. Stenene dertil ere bragte fra Tranquebar, men Ralken er brændt der paa Landet af Østers: Skaller, som findes i Overflodighed.

Man havde siden 1772 ingen Efterretninger havt om dem, men under 10de Januar 1779 have Formændene for Broderskabet i Tranquebar indsendt til Gouvernementet sammesteds en Efterretning om deres nærværende Tilstand, hvoraft følgende er det væsentligste. Selskabet der paa Landet bestaaer for nærværende Tid ikkun af fire Personer; disse have gode Huse af Steen, en stor Have,

*) Efterretning om Capitain Ritchies Expedition findes og i en Bog under Titel af: Memoir of a Map of Hindostan &c. by James Rennell, the 2d. Edition, Lond. 1792 i 4to, fra S. 41: 43. — Foruden adskillige Jagtagelser af haandskrivne Kaarter, og Rettelser af Hr. D'Après's Kaart, antages Stor-Nikobar i dette Skrift for at ligge 94° 23' 30" i Lengden; det vil sige, blot 3' 30" vestlig fra Kap Negrais.

Have, samt Gæder og andre Kreaturer. Det sidste Aar have de sendt endel Kokos:Ølie og Spret:Brændevin til Kysten Koromandel, og ligeledes solgt noget deraf til Fremmede. Og med Deboernes Omvendelse have de havt god Fremgang. De have lært Landets Sprog, og vidst at vinde de Indfødres Tillid og Kierlighed saaledes, at da nu havde levet over ti Aar blant disse vilde Folk (hvilke som oftest myrde hinanden indbyrdes) i fuldkommen Rolighed. I Aaret 1778 havde otte Stibe af adskillige Nationer været der for Handelens Skyld, hvorved Levnetsmidler ere flegne til en overordentlig høi Priis.

Den 6te Junii 1778 landede der en romersk: keiserlig Fregat, kaldet Joseph og Maria Theresia. Dens Capitain Bennet var daglig hos Brødrene, forhørte sig hos dem om Landets Beskaffenhed, Indvaanerne, Aarsagen til de mæstriske Brødres Ophold paa Øen, og gav dem endelig tilkiende: at han førte en Fregat, som havde otte og fyrrethve Kanoner, og var udsendt af Oberstlieutenant William Volz i romersk: keiserlig Tjeneste, som i Følge sin Instrux havde i Keiserens Navn taget i Besiddelse Tellagoa paa den afrikanske Kyst ved Mosambique og Pallampattam paa Malabar: Kysten ikke langt fra Goa, og havde beordret ham, Bennet, til de nikobarstø Øer. Han tog derpaa en Fuldmagt fra besynte Volz frem, hvori denne befalede ham at indtage i Besynderlighed Nonkovri, Kamorte, Katschol og Tricket, saasom der var tilforladelig Efterretning om, at Kongen af Danmark havde aldeles forladt disse Lande, og intet mere vilde have

have at gøre med dem. „Og da, siges der end videre i Fuldmagten, nogle næhriske Brødre skulle opholde sig paa een af disse Øer, saa maas der tages Afstale med dem om det keiserlige Flags Ophidsning paa samme Sted, samt dem tilsiges Keiserens Beskyttelse og en god Løn aarlig, i hvilket Tilfælde de med Liden bruges til Opsynsmænd og til Handel med Nikobarene, hvis Sprog de forstaae. Skulde endog een af dem have Lyst til at komme til mig, saa skal hans Reise blive rundeligen betalt, og han skal hentes med et keiserligt Skib, frit og med alle Uresbeviisninger, enten til Tranquebar eller tilbage til Nikobar.“

De næhriske Brødre svarte derpaa:

1) At det var dem ei bekiendt, at Kongen af Danmark havde givet Slip paa disse Lande, saasom her endnu stod dansk Flag. De levede under dansk Beskyttelse, og kunde ikke taale noget fremmed Flag, førend de desangaaende fik Beskaling fra Tranquebar.

2) At de ingenlunde agtede at træde i keiserlig Tjeneste og Løn.

3) At de heller ikke vilde reise til Pallampattam til Oberstlieutenant Holz, endog under de største Løfter, siden det stred mod deres Pligter, saavel mod det Tranquebarske Gouvernement, som mod deres Selskabs Foresatte, under hvilke begge de stode.

Maaget denne Erklæring valgte Bennet dog den Plads paa Camorte, hvor den danske Besiddelse var for tyve Aar siden.

Han opbyggede et Hus, anlagde en Hauge, og ombuggede Skoven sammesteds. Den 12te Juli

Juli blev Landet taget i Besiddelse i Keiserens Navn med alle Høitideligheder, og det keiserlige Flag opbidset under Kanonerens Løsning. Af Brødrene blev Blasche, som den ældste, indbudet, dels som en Uresbeviisning, under det Paaskud, at Keiseren og Danmark levede i den bedste Enighed, dels for at tiene til Toll for Nikobarene, hvori Blasche svarede dem uden Betænkning.

I August Maaned kom de nye Indretninger i Stand. Fem Kanoner bleve plantede ved Baaningshuset og fem ved Stranden. Fregatten gik den 3die September under Seil, esterladende ikkun trende Mand, hvoraf Formanden døde den 1ste December, og en anden blev ved dennes Degravelse farlig beskadiget.

Saasnart Gouvernementet i Tranquebar blev underrettet om denne Tildragelse, protesterede det under 19de Marts 1779 formeligen imod de Keiserliges Foretagende, som ulovlig og stridende mod alle Forbund og Tractater. Det erklærede, at de nikobarske Øer fordem kaldte nye Danmark, men nu Frideriks-Øer, havde Kædse været, og vare endnu kongelig dansk Arve-Eiendom; hvorfor det paalagde de sig paa disse danske Besiddelser opholdende keiserlige Undersaatter, at tage strax det uberettigede fremmede Flag ned, og med første Skibsleilighed at forsøie sig derfra. Dette er det fornemste af de Esterretninger, som man har om disse Lande. De Fordele, som man med Rette kunde have ventet af de der oprettede Kolonier, ere rimeligviis nu tilintetgjorte, og tilige nogle hundrede Menneffers Liv unyttig opstret ved den store Uenighed, som herskede imellem de

de Kongelige og Compagniets Betiente, der i Begyndelsen bleve oversendte; ved Sekrete-Raad Wolquartzes og Overhovedet Tvedes vrang og slette Foranstaltninger; af Mangel paa de nødvendige Bequemmeligheder til Livets Ophold for Kolonistene, paa gode Læger og tilbørlig Medicin; men allermeest ved det, at de fornødne Skibe til Handels Drift og til at vedligeholde en bestandig Communication med Tranquebar havde manglet.

Det fortæner her at anføres, at begge Expeditioner i Aarene 1755 og 1768 have kostet omtrent fire og tyve tusinde Rigsdaler.

Ud toge

af Directionens for det danske asiatiske Compagnie Correspondence med Gouvernementet i Tranquebar, om de nikobariske Sager.

Af Gouvernementets Skrivelse den 15de October 1755.

Skibene Kongen af Danmark og Ebenezer ere expederede til Nikobar afvige 5te September. Endskjønt vi holde dette Forehavende hemmeligt, indtil de kongelige Soldater bleve requirerede, saa have vi dog med Smerte maattet erfare, at samme vor Plan er offentlig bekendt, saavel for de Engelske som for de Franske. Dog troe vi ikke, at disse Nationer skulde hindre Entreprisen o. s. v.

Af Gouvernementets Skrivelse den 9de Februar 1756.

De nikobariske Øer er givet Navn af nye Danmark.

De Lunde blive brugelige til Kaffe- og Pebers Plantager, hvilken sidste Frugt med store Vandskeeligheder og Bekostninger høves fra Asiam; Jorden er særdeles ønskelig til Rulle-Sæd.

De forventende Fordele af disse Øers Besiddelse bestaae deri:

1) At man kunde som Ciere af dem, og naar den danske Magt blev mere udbredet i Indien, gjøre med Kongeriget Asiam hvad man vilde.

a) At man kunde gjøre Hollænderne en ønskelig Afbræk paa deres Handel i Malakka-Strædet; thi naar de Danske have bestandig Oplag af Opium, som man forshues med fra Bengalen paa Nikobar, saa er det naturligt, at de nærliggende Nationer købe det der, da man kan sælge det halvtrediesindstyve Procent bedre Kjøb end Hollænderne, da det i Batavia oprettede Opium-Compagnie maa betale til det hollandsk-ostindiske Compagnie, halvtrediesindstyve Procent mere, end hvad de Danske kunne have den for.

3) Et hyppeligt Skibsbyggerte kunde der anlægges, hvilken Leilighed nu allene findes i Pegu, og er forbunden med uendelige Fortrædeligheder med Regjeringen sammesteds; vilde man betænke, at andre Nationer ikke skulde komme der af Misundelse, saa er i denne Henseende intet at befrygte; thi en Nations almindelige Bedste bliver i Indien ikke saa usie iagttaget, at jo end hver privat Kjøbmand søger sine private Fordele. — I Bengalen blive vel Skibe reparerede og Kjøbhalede; men saasnart en Hoved-Reparation behøves, maa enhver søge til Pegu.

For at faae Insulanerne civiliserede, har man henvendt sig til Missionairerne om at sende nogle af dem til Verne.

Det synes fordeelagtigt at efterfølge andre Nationers Exempel, i at udsende Reisenhaus-Børn og Golt af Zugbusene af begge Aien, som Kolonister. Saadanne Personer kunne uden stor Bekostning transporteres med de til China gaaende Skibe.

Uf det Føregaaende sees, at vi med Føie kunne ansee Besiddelsen af disse Eilande for meget fordeelagtig, og omdenskiønt Omkostningerne i Begyndelsen vilde blive noget store, saa kunne sanne dog nogenledes tilbagevindes paa det Bygningstømmer og Kalk, vi have nodig, saavel her til Fæstningen som til Logens Bygning i Bengalen.

Man kan ikke vente i de første Aaringer at indhøste nogen flækkelig Frugt af dette Foretagende, men Efterkommerne ville gjøre det, og takke deres Forsædre for slikt et roesværdigt Foretagende.

Hollænderne maa ansee de franske Ver med Fortrydelse. De frembragte intet, da hine forlod dem; nu give de Kaffe og Bomuld i Mængde, s. f. b.

Uf Directionens Skrivelse den 10de December 1756.

De nikobariske Eilande maa efter Kongens Willie taale en Forandring af Navn. Og da de ikke maa kaldes Nye. Danmark, saa have vi ikke kunnet finde noget klarere, end at de fra nu af føre Navn af Frideriks Ver, som vil føre Efterkommerne tilbage i Tiden paa en taknemmelig Erindring, at næst Gud, en naaderig Friderik har

har lagt Grunden til det tilkommende Gode, hvoraf vi forhaabe at høste snart den første Frugt. Udfigterne dertil ere ganske gode, men der ere saa besværlige Hindringer at bestride, som ved Handelsens svækkede Omstændigheder endnu gjøres tungere.

Til vore Sagers Lyk må følges en naturlig Orden, og det nødvendige først besørjes; man maa ikke tænke paa nogen videre Udbredelse, førend man et Sted retskaffen har sættet Fod. De ville alisaa lade deres første Omsojg gaae derhen, at udfinde paa Verne det nødvendige til Livets Underholdning, og dernæst at oplede Kilderne, hvoraf den videre Nytte kan tages. Skovens Udnyttning er besværlig, og at ødelægge disse ved Jid, vilde vel være det korteste, men og et farligt Middel; thi først kunde saadant gribe om sig, og først gøre alting; dernæst kunde Indbyggærne, som med Forundring have seet Træerne at faldes, bringes til Fortvivlelse. Jorden vilde og blive ufrugtbar, og endelig mange kostbare Træarter udryddes.

Malayernes Vennskab og Kongen paa Afjams Tillid maa man paa alle mulige Maader søge at beholde; da kan vor Nation forvente sig Hielp og Sikkerhed. Derfor maa intet bevæge os til at tænke paa saa vidt udseende Anslag, som at bringe dette Land under dansk Lydighed. En klog Forsigtighed udfordrer at hævne al dertil sigtende Tale, som Ildesindede kunde bruge til vor Skade.

Indbyggerne paa Verne Andeman ere, efter Beretninger, saadanne Folk, som ikke fortiepe at

opsøges, og derfor lader man sig nøie med det nærsvarende, man har i Besiddelse.

Naar vi tænke paa alle vore Besiddelser, saa ere disse temmelig anseelige; men tage vi Omstændighederne i Betragtning, blive vi med alt det bange. Havde vi en eneste god Loge paa Malabar-Kysten, saa maatte samme kunne indbringe saa meget, som vor nærværende indskrænkede Handel behøvede. I et maa derfor Forseelsen ligge: enten maa vore Betiente ikke efterkomme deres Pligter og mangle den udfordrende Bindshelighed, eller Logerne maa være anlagte paa de urigtige Steder. Vi kunne ikke uden Betrøvelse tænke paa alt dette, og førend det vorder undersøgt og afgjort, hvori Forseelsen bestaaer, kan man ikke bestemme Midlerne til Forbedring o. s. v.

Af Gouvernementets Skrivelse den 7de Februarii 1758.

Den Schambelang er meget usund, formesdelt den der værende Skov og Krat, som paa ingen Maade kan udryddes, uden ved at omsældes. Thi Træerne kunne ei, om man end satte Ild paa dem, for den Saft de have i sig, opbrændes.

Af denne Marsag drog Sekrete: Raad Wolquartz til Kamorte, hvor der findes en herlig Berligheden til Plantagers Anlæg, men Wolquartz, Missionarius Polkenhagen og en stor Deel andre bortdøde efter nogle Maaneders Ophold der paa Stedet. Naaget disse Vanskeligheder vilde man dog ikke opgive dette Foretagende, saa meget mere, da Skibs-Capitain Alling, i sin til os indgivne Beretning, paa det bedste anbefalede Den Kamorte, for de af den i sin Tid ventende Fordele.

Vi

Vi have derfor sendt Assistent Tvede til Serne, som Overhoved, med Befaling, at de endnu paa Schambelang sig opholdende Folk skulle forlade samme, og begive sig til Kamorte, som og efter de nyeste ankomne Beretninger er seet, undertagen at een Blank og to sorte Soldater ere blevne tilbage paa fornævnte Schambelang, tilligemed sex Kanoner og adskillige Ting, som Skibet ikke har kunnet tage ind. Men det er ikke gaaet lykkeligere med det sidste, end med det forrige. Thi Tvede selv er død atten Dage efter hans Ankomst, og de Folk, som han havde taget med fra Schambelang, have smittet de paa Kamorte værende Kolonister med Udslæt, hvoraf mange ere omkomne.

Under disse Omstændigheder have Deboerne gjort Opstand mod Kolonien, og samlet sig, bevæbnede med Kanjer, for at plyndre Bankshalen, hvori Lebnetsmidlerne og Ammunitionen laae; hvorfore vore Folk have seet sig nødsagede til at forlade Landet og at begive sig til Assam, hvor de nu opholde sig.

Vi holde for, at al Umage med de nikobarske Der er spildt og forgieves, saafremt ei dertil paa eengang sendes en Besætning af et eller to hundrede Mand, hvoraf de fleste maatte være under tyve Aar gamle; kunde gifte Personer og Familier saaes, var det saa meget desbedre. Endnu behøvedes og høiligen en to til tre hundrede Slaver til Arbeidet, som kunde kjøbes paa Madagaskar. Paa saadan Maade have de Franske bragt St. Mauritius i en blomstrende Tilstand. At sende tyve eller tredive Mand over, det kan ikke giøre den anstke Virkning o. s. v.

R 3

Af

Af Directionens Skrivelse den 1ste November 1758.

Med stor og inderlig Bedrøvelse have vi seet, at den høitidelige Begyndelse med de nikobarske Hers Besætning er ende med saa uheldige Oprin.

Vi ere uviste, om Landets usunde Beskaffenhed eller vrang Foranstaltninger ere Aarsag til de Elendigheder, hyopraf saa mange Mennesker ere omkomne. Vi ønskede dog gjerne at vide, om man har fulgt Raadets Befalinger i Tranquebar, paa det nøieste i deane Sag, og om alle Efterretninger ere tilforladelige, som om disse Hers forsørelagte Beskaffenhed ere indsendte o. s. v.

Af Gouvernementets Skrivelse den 21de October 1760.

De indsendte Efterretninger om det nikobarske Foretagendes bedrøvelige Udfald, forholde sig, efter senere Relationer, desværre rigtige nok, og forbyde os at tænke paa et nyt Forsøg. Disse Her ere for saavidt forladte af de Danske, saa at vi ei vide, at Compagniet har en eneste Mand derpaa, ligesom vi og have Efterretning om, at hvad Effecter, Ammunition og andet, som der er estere blevet, og formedelt Folkenes dødelige Afgang og Udspredelse stod forladt, er af de Sorte og andre røvet og bortført. At give vor Betænkning om den uhyndige Projectmager, som har skrevet om, hvad han ikke havde seet, vidste eller forstod, eller om Andre, der maaffee alt for letsindigen have anbefalet Forslaget, det kan nu ikke hjælpes. Skaden kan derved ikke oprettes o. s. v.

Af

Af Directionens Skrivelse den 8de December 1761.

At de nikobarske Sager have havt saadant et slet Udfald; derom kunne vi ikke tænke bedre, end om uendelig mange andre Ting.

Efterat vi have havt Leilighed at igiennemsee alle de indsendte Journaler, har det ikke længere været forunderligt for os; det har deri ligeledes seilet paa Fornuft, Rettsindighed og vel overlagt Drove.

Af Gouvernementets Skrivelse den 27de September 1764.

De mähriske Brødre have begiert, at nogle af dem maatte blive befordrede til Nikobar, og der nedsatte sig under Kongens og Compagniets Beskyttelse. Men saadant er dem blevet afslagen, da vi ikke have Befaling til at forsøge et nyt Etablissement paa disse Øer o. s. v.

Af Gouvernementets Skrivelse den 25de October 1768.

Den 6te August have vi affendt et Snovskib, kaldet Nikobar, til Assam, og da Formanden for de mähriske Brødre, Hr. Stahlmann, adskillige Gange for os har udladt sig med, at han og samtlige Medbrødre ønskede Leilighed til at betræde de nikobarske Øer, og om muelig der at nedsætte sig; og da vi altid have været af de Tanker, at Besiddelsen af disse Øer ved gode og fornuftige Indretninger kunde i Tiden blive Compagniet en vigtig Eiendom, og at intet uden slet Udford haver tilintetgjort de første Forsøg; saa, uden Reisen til Assam med Skibet Nikobar var saa beqvem, tilskændegave vi benævnte Hr. Stahlmann, at ifald

R 4

nogle

nogle af Brødrøne havde Lust at begive sig derhen, saa ville vi besørge dem overbragte. Forslaget blev med Fornøielse modtaget, og sex af Brødrøne bestemte til at gaae derhen. Vi have og medsendt sex Blanke og sex Topas-Soldater, alle frievillige og som selv have forlangt at følge med. De ere bleyne forsynede med alle Fornødenheder, som de der i Begyndelsen kunde trænge til: med et beqvemt Huus af Tømmer saaledes indrettet, at det kan tages ned og sættes op, naar og hvor man lyst, med Levnetsmidler paa et heelt Aar, og med en god Skibsbaad, for med den at undersøge de adskillige Ders Beskaffenhed.

Skipper Wolf, der fører Snoven, er instrueret at anløbe Nikobar paa Heimreisen fra Assam, for at indhente Esterretningen fra dem; med samme Leilighed skal een af Brødrøne komme tilbage, for at aflægge saavel skriftlig som mundelig Beretning om Landets naturlige Beskaffenhed. Og dersom gode og fordeelagtige Esterretninger indshentes, saa skal Landet paa nye tages i Besiddelse, og man agter der at udbrede sig saavidt, som Antallet af Betienter og Garnisonen i Tranquebar det tillader o. s. v.

Af Directionens Skrivelse den 12te December 1769.

De mahriske Brødrøres Foretagende med at neblade sig paa Nikobar, har ikke kunnet andet end som fornøie os. Men under nærværende Omstændigheder kunne vi endnu ikke smigre os med Haab om nogen god Fremgang o. s. v.

Af Gouvernementets Skrivelse den 25de Februar 1769.

Fra

Fra de nikobariske Der have vi ved Skipper Wolfs Tilbagekomst erholdet Esterretninger, som ei kunne kaldes ubehagelige. Da det er Umagen værd at fortsætte med de giorte Forsøg, saa ville vi udbede os: at med første Leilighed maatte udsendes nogle Haandværksfolk dertil, samt to eller tre gode Betientere for at ansættes her; da vi af de sig her befindende og med det indiske Klima bevante kunde oversende nogle til Nikobar.

Det bliver og høit nødvendigt, naar med Anlægget skal fortsæres, at anskaffe et godt og beqvemt Fartøi, der til en bestandig Mellemfart maa bruges.

Vi kunne ikke noksom igientage, at denne Besiddelse i Tiden vil blive en betydelig Eiendom for Compagniet, og det uden store Bekostninger v. s. v.

Af Gouvernementets Skrivelse den 14de October 1769.

Vi vente at imodtage med første europæiske Skibs Ankomst hertil, Befalinger og Beslutninger fra Directionen, i Henseende til videre Udbredelse paa de nikobariske Der.

Dersom et tilstrækkeligt Antal af de sædelige og vindskibelige mahriske Brødrø tillades at gaae til Nikobar, for der som Kolonister at slaae Boepæl; saa have vi af den ringe Begyndelse, som er giort, god Grund til at holde os forvissede om, at dette Foretagende vist i Tiden vil have en lykkelig Fremgang, og give Anledning til gode Fordelse. Vi have i Aar igien, i Begyndelsen af sidste Maaned med Skibet Nazareth affendt til Nikobar to Soldater, to Sipoer, elleve Kulisser,

R 1 5

samt

samt syv Slaver. Den med Skibet Kronprindsen ankomne Passageer, Capitain Falk, have vi formaaet til at gaae over som Interims-Overhoved. Det er efter Brødrenes Forlangende, at vi have oversendt Arbejdere og en Patient paa Compagniers Vegne.

De Bekostninger, som til dette Foretagende fra Begyndelsen af til Dato ere giorte, forpligtede vi os til, med eet igien at indhente, naar vi havde et Fartoi, som vi kunde sende lige derhen. — Landet har adskillige Produkter, saasom Kavrisk Arak og Kokosnødder o. s. v., som der tildeels indsamles for intet, og tildeels for en ringe Priis indkøbes, men her med Fordeel kan affattes o. s. v.

Af Gouvernementets Skrivelse den 27de Februar 1770.

Ved en engelsk Skibsleilighed er os for kort Tid siden tilbragt en Skrivelse fra Formanden for de mahriske Brødre paa Nikobar, hvori os tilkiendegives, at Capitain Falk, som vi efter egen Ansøgning have antaget til Interims-Overhoved, sammesteds er der, kort efter hans Ankomst, ved Døden afgangen, tilligemed flere, som ligeledes efter Forlangende ere blevne did sendte.

Vi sende herved en Gienpart af bemeldte til os indløbne Skrivelse o. s. v.

Af Directionens Skrivelse den 30te October 1770.

At den saa nyeligen foretagne Expedition paa Nikobar har atter havt et saa slet Udfald, er ret beklageligt. Thi fouden Capitain Falks og fleres, samt tvende af de mahriske Brødres Dødsfald, er Besætningen tillige ved Desertion bleven

svækket;

svækket; saa at vi, formedelst de mange indløbne Banskeligheder, vel ikke burde give synderlig Formodning om disse Øers Bebyggelse.

Men da dermed er giort en nye Begyndelse, og Gouvernementet forhen har forsikket os om, at de Bekostninger, som i den sidste Tid derpaa ere anvendte, igien kunne indvindes; det og vilde være imod al Mennekelighed og Christendoms Pligt at forlade disse Folk, saa ønskede vi vel, at dette Foretagende blev understøttet, og at de der værende Kolonister med de fornødne Ting forsynes, som vi formene at kunne skee bedst med de Skibe, som seile til Assam; men vi erindre Gouvernementet derhos, at det maa indrette Bekostningerne efter de forhøvede Fordele o. s. v.

Af Gouvernementets Skrivelse den 19de October 1771.

Formanden for de mahriske Brødre paa Nikobar haver i Aar fuldstændigen tilskrevet os. Hans Brev indeholder saadanne Beretninger, som ere gode og fordeelagtige. Vi troe sikkert, at, i Fald et tilstrækkeligt Antal af mahriske Brødre tillodes der at nedsatte sig, der da med Tiden af disse Øer ved deres Flid og Vindskibeligbed kan vorde en ieværdig Besiddelse.

I Følge Ordre indsendes Regning paa alt det, som ved de nikobariske Øers første Indtagelse er medgaaet, saavel som hvad der nu paa den nye Expedition er anvendt. De paa den sidste medgaaende Bekostninger ere paa det sparsomme indrettede, og saaledes, at de altid der paa Stedet kunne indhentes.

Af

Af Directionens Skrivelse den 19de November
1772.

Den af Formanden for de mæriske Brødre paa Nikobar til Gouvernementet affendte Skrivelse indeholder saadanne Beretninger, at man deraf maa slutte: at inden samme Ær vilde være Compagniet til nogen Nytte, maatte endnu anvendes anseelige Bekostninger derpaa, foruden de betydelige Summer, som af de derover indsendte Beregninger sees at være forgiøves anvendte. Dette haver foranlediget Interessentkabet at forlade samme, hvilket Gouvernementet af Conventjonen nærmere kan erfare.

Skulde de mæriske Brødre alligevel beslutte, at forblive der for deres egen Regning, saa anbefales Gouvernementet, at tilsende dem med de der forbiseilende Skibe den forlangte Understøttelse mod megen billig Betaling, og at forunde sig fra Tranquebar derhen begivende Brødre frie Transport. Ei heller ere vi uvillige, saavidt Leiligheden det tillader, at tilstaae frie Overfart til de Brødre, som fra Europa maatte have Lust sig der at nedsatte, og vil Gouvernementet af Skibets Prinds Frederiks Kulle erfare, at saadant denne Gang tvende Par gifte Folk og tvende ledige Personer er blevet tilstaaet. Vi skionne ikke rettere, end at om nogen af de paa disse Ær anvendte Bekostninger skal iagten vindes, det da allene kan ske ved at opmuntre disse stræbsomme Folk o. s. v.

Anmærkning. I Konventionen af 1772 siges: Egen paa Nikobar sees man ikke kan være til nogen Nytte, hvorfor de endnu der i Live værende af Kolonien maae hentes tilbage til Tranquebar.

Af

Af Gouvernementets Skrivelse den 20de Februar
1773.

Tillad, at vi endnu, som forhen, forestille Mueligheden af, at den nikobarske Sag kan falde meget god og fordelagtig ud; det vil alt og fornemmeligen beroe paa, at et flækkeligt Antal af de vindskibelige mæriske Brødre jo for jo heller hjemme fra besørges udsendte.

Behag at betragte, hvorvidt et ringe Antal af fire allerede har bragt det; hvad vilde ei et tilsværligt Antal høve udretter, naar de fra Begyndelsen af havde været oversendte, for at arbejde med forenede Kræfter?

At de endnu leve efter et Ophold af fire Ær, beviser Mueligheden af at Europæerne kunde leve der paa det store Jordstykke, de have opryddet, og hvis Jordart frembringer alle Slags Frugter og Dyrter, som deri saaes og plantes, som tillige useilbarligen befordre en sund Respiration, og vist forarsage, at de nye Ankommende herester ikke saalet worde underkastede de Sygdomme, hvoraf de første oversendte Kolonister bortdøde, da Landet var overalt begroet med Skove, og den derved indspærrede Luft saa særdeles giftig og skadelig o. s. v.

Af Directionens Skrivelse den 24de November
1773.

I Henseende til de mæriske Brødre ere vi fuldkommen af Gouvernementets Mening, at det var at ønske, at de nikobarske Ær kunde befolkes med dem, og at de vist skulde ville gjøre et Land blomstrende, som er med Rette nu forladt af Interessenterne formedelst den liben Nytte, de deraf hidindtil have havt, og de unyttige Bekostninger,
som

sam paa samme ere anvendte, hvori det for nærværende Tid ikke betoer paa os at gjøre nogen Forandring o. s. v.

N o g e t

Om Monsoner eller Handels-Vinden i Bengals Bugten paa Kysten af Koromandel og de nikobarske Øer.

Paa Kysten Koromandel og i Bengals Bugten begynder Nord-Ostvinden tidlig i Decer, bliver ordentlig ved til Begyndelsen af Februar, er foranderlig derfra til Slutningen af April, og dreier meget til Sønden. I Begyndelsen af Mai-Maaneden blæse især sydvestlige Vinde indtil Midten af Juni, og derpaa Vest-Syd-Vest til Enden af September.

Naar man forlader Tranquebar for at reise til de nikobarske Øer, saa kan Skibene gaae uden Frygt for at komme af deres Vej fra Februar til 20de October. I Februar, Mars og April behøves omtrent fem og tyve Dage til Reisen med et maadeligt seilende Skib. Fra Mai til September ere otte eller tolv Dage tilstrækkelige. I denne Periode ere Vindene meget stærke, og der udfordres nogen Forsigtighed for at komme til Øerne. I October er Farten leedsommelig, og kan maaskee vare een Maaned.

For at komme tilbage til Kysten, kan man i October og November løbe over omtrent i otte eller tolv Dage. Men da Kysten Koromandel er i den Tid usikker til at ligge for Anker paa, fordi Vinden staar paa Kysten, saa handlede man forsigtigt, om man blev paa Øerne til den 20de December, og i denne

denne og den følgende Maaned vil Farten til Tranquebar fælden overgaae ti til tolv Dage. I Februar og Mars er kun liden Vind; saa at der behøves omtrent tyve Dage til Overfarten, og fra April til Midten af Mai tredive. — Siden og til October blæse sydvestlige og vest- og sydvestlige Vinde, som før er sagt, og det er vanskeligt for et Fartoi at komme over til Kysten. Ikke desto mindre vil et let seilende Skib gjøre det; og skulde det være nødvendigt at sende nogen overordentlig Efterretning, kan den paa saadan Tid af Maret komme over til Tranquebar paa en Maade, som er meget forstaaelig for en Søemand.

F o r s l a g

Om at oprette en Kolonie paa Nikobar. — Det Nonkovri maatte for sin fortreffelise Havns Skyld være Hovedsædet for Kolonien. Denne Ø blirde jo før jo heller tages i Besiddelse, og naar den var nogenledes dyrket og Havnen sat i Sikkerhed, da kunde de andre Øer undersøges, og paa de af dem, som maatte findes at være af Vigtighed og at have omgængelige Indbyggere, kunde nogle danske Undersaatter nedsettes, og det danske Flag hidses, for at vedligeholde Stedets Rettighed.

Der er kun liden Fare for, at andre Nationer skulle anlægge Kolonier paa disse Øer, naar de ikke ere i Besiddelsen af Nonkovris Havn. Denne bør derfor at være Hoved-Pleniarstedet. Overalt, naar Nonkovri engang er etableret, og der tilstaaes Frihed og Opmuntring for enhver til Handelens Fremme; saa ville de omliggende Øers Beboere holde sig for lykkelige, at høre den danske Magt til, og at leve under dens Beskyttelse.

Da

Da man kan ikke andet end have megen Agtelse for de mæhriske eller evangeliske Brødre, saa var det at ønske, at en Mand af dette Broderskab maatte findes, der var i Stand til at paatage sig allene baade den civile og militaire Commando over Kolonien, og med ham endnu nogle andre af disse, som kunne raade og ledsage ham i forekommende Tilfælde.

Om saadan Person var at finde, saa følger af sig selv, at Gouverneuren tillige maatte være Chef for det Militaire, men i anden Fald skulde det Militaire staae under den civile Magt, og ikke handle uden efter dens Ordre, undtagen i det Tilfælde, naar Mandskabet skulde bruges til et Angreb eller til Forsvar. — Ved saadanne Leiligheder maatte den fornemste Officere være uindskrænket, naar Gouverneuren ikke var Soldat.

I Sager af Vigtighed burde Gouverneuren indsende de fornemteste Betienteres Tanker, dem han som en fornustig og retskaffen Mand sammensignede med sine egne. Men var han dermed ikke fornøjet, og fandt for godt at handle imod deres Meninger, saa skulde hans Befalinger være absolute og uden Modsigelse adlydes; Gouverneuren burde desuden have Myndighed til at affætte og til at oversende til Tranquebar enhver civil og militair Person, som opførte sig slet.

Foruden en Gouverneur af prøvet Duellighed i Handelsager og de forhen nævngivne Egenkaber, burde Kolonien at bestaae af:

1 Sekonde af de selv samme Egenkaber.

1 Præst, som tillige kunde bruges som Secretair.

2 Skrif

2 Skrivere.

1 Capitain og

1 Lieutenant; begge maatte forstaae Tegne, samt Ingenieur- og Artillerie-Konsten.

1 duellig Ingenieur.

2 Feltskrivere.

2 Sergeanter.

2 Corporaler.

12 Artillerister.

4 Sipon-Officerer med deres Koner.

12 Siponer med deres Koner.

4 Opsynsmænd over Arbejderne, hvilke tillige forstaae Nælle-Avlingen, og at forfærdige Louqvært af Kokosnødder.

14 Kulisser eller Arbejdere med deres Koner.

2 Urtegaardsmænd.

2 Tommermænd.

2 Murere.

2 Teglbændere.

2 Smede.

4 Fiskere.

1 Skraeder.

1 Skoemager.

12 evangeliske Brødre med deres Koner, som maatte gives al Frihed til at handle og til at opmuntre Deboerne til Arbeidsomhed.

I Begyndelsen, og førend Landet vogenstedes ved Stovbugst var opklaret, maatte nogle af Kolonisterne ligge om Natten paa Landet, og andre være paa Skibene, for at forsøge, hvilket var det bedste for deres Helbred.

Den første offentlige Bygning burde være et Hospital, og der maatte de Syge tilbørligen opvartes,

vartes, saasom det ikke vilde være passende at sende dem tilbage til Franquebar; thi ved at helbredes paa Nikobar, vænnes de til Landets Klima; men naar de komme paa Kysten, kunde de maaskee siden ei villigen gaae tilbage til Verne, og endog afkræfte Andre fra at reise derover.

Overalt burde ingen Ting spares, og al Flid anvendes for at hjælpe de Syge, og for at udfinde de naturlige Aarsager til Sygdommene og de bedste Lægemidler mod dem. Med Kolonisternes Boliger, Klæder, Levemaade o. s. v. burde have nøieste Tilsyn, ligeledes maatte lægges Mærke til Luftens Temperatur, og dens Virkninger paa Menneskene i de forskjellige Aarets Tider.

Alle burde rette sig der paa Landet efter visse paa Erfaringen grundede Forskrifter, i det mindste saa længe Klimatet der er endnu saa skadeligt. Et stort Forraad af China og andre Medicamenter, samt saadanne Bøger, der handle om Europæernes Sygdomme i varme Lande, vilde være meget nyttigt.

At klare Landet, oprykke Træerne og rense Jorden, bliver uomgængeligen nødvendigt, hvor til altsaa bequemme Maskiner maatte oversendes. Men Arel- og Kokos-Træer burde dyrkes, ikke allene for Frugten, men ligeledes fordi disse Træer ere som Vifter og befordre Luftens Circulation, tvertimod alle andre Træets Natur; Stammerne ere tredive til fyrretyve Fod høie, og have allene Grene paa Toppen, som bevæge sig ved den mindste Wind, tiene til Skygge, og ere ikke skadelige.

Det

Det Inderste af disse Øer frembringer store Træer, som kunne gøres meget bequemme baade til Handelens Drift imellem Øerne og til Fiskerie. Og i Sandhed det sidste burde opmuntres, saasom ferst Fisk er en sund Spise for Kolonien, og Haab om Gevinst vil bevæge Deboerne til at blive Fiskere, og altsaa opvække dem til Arbeidsomhed.

Agerdyrkerne burde i de forskjellige Aarets Tider forsøge Jorden med al Slags Korn. Indbyggerne leve i Særdeleshed af Kokosnødder og Yams, saa at de ikke kan give nogen Estereetning i den Henseende, og altsaa maa dette altsammen beroe paa Flid og Utpaagivenhed paa Klimatet og Jordens Natur.

Træhuse, af hvilke ethvert kan rumme sex Personer, burde forfærdiges forud i Franquebar, tilligemed større Huse for Gouverneuren og de første Vertente. Muurstenene kunde ved Leilighed føres over fra Kysten som Baglast; men uden Tvivl kunne de brændes paa Nikobar. Skulde der ellers findes Spor til Jordstikvulv paa disse Øer, som formærkes i andre der omkringliggende Øgne, da maatte Huse bygges af Træ, opreiste paa Stolper; thi Jordstikvulv vilde ganske ødelægge Bygninger af Muurstenene.

At sende Arbeidere over i den tørre Aarets Tid, og at tage dem tilbage, førend det regnagtige Veir begynder, som nogle tilraade at rense Luften, førend en Kolonie anlægges, kunde forsøges, dersom Landet var alt for usund. Ikke desmindre burde tilligemed Forsøg gøres i Reguriden, og Folket holdes til Arbejde under Lue, enten ombord paa Skibet eller i et til den Ende opreist

Huus, Kokos-Træet vil forskaffe tilstrækkelige Materialier til at ihjvelfætte Folket i regnagtig Veirigt inden Husets; desuden vil Tømmermænd, Smede o. s. v. finde Arbeide i Mængde. Svitt og Høns kunne oplækkes med liden Bekostning og Umage til Koloniens Brug, og alle nikobarske Øer have Oversflodighed deraf; men Kæer, Heste, Muusefler, Geder o. d. maatte anskaffes, og inden saa Aar vil deres Tilvæxt være nyttig for Landet.

Naar Nonkovri saaledes var taget i Besiddelse, og Indbyggerne bragte i Nolighed; naat tilbørlige Magasiner og Provianthuse vare oprettede, og Opmuntring givet til Beboerne af de nærliggende Lande at nedfætte sig paa Nonkovri, og drive der Handel under en mild Regiering, som i endeel Aar ikke maatte lægge nogen Slags Told eller Byrde paa Handelen, men tværtimod udforske, hvad Europæiske eller Kystartikler især behøves af dem, som besøge Den, og have Pakhusene altid forsynede med samme; da kunde Nonkovri snart blive et anseeligt Sted og en vidtloftig Handel der oprettes. Det ostindiske Compagnies Skibe burde altid løbe derind paa deres Udreise til China, og inden saa Aar kunde Ladninger af Træ og Peber sendes derfra til China, saaledes at derved kunde have over halvtrediesindstyve Procent klar Bevinst. Dette var en saa meget større Fordeel for Compagniet, da det derved kunde spare at sende de mange betydelige Summer i Sølv derhen.

Meget mere kunde siges herom. Dette allene maa tillægges; at Sagen med Nonkovri vilde have efter al Rimelighed et lykkeligt Udfald, og være et Middel til at udbrede Danmarks Handel i Ostindien,

dien, som i denne Deel af Verden, i Sammenligning med andre Nationers, synes endnu at være i sin Barndom.

At Pebertræet visseligen vilde lykkes paa Nonkovri, derom kan man saa meget mindre tvivle, da det vører i stor Oversflodighed paa Asiam, som lægger kun tyve Mile derfra, og altsaa under samme Klima. Det raadeligste er, at enhver Artikel, som Indbyggerne have at sælge, bestandig optages, henlægges i Magasiner og sendes til Tranquebar, hvor saadant altid vil bringe en smul Fordeel, indtil Fartsier haves til at handle med paa Pegu og andre Havne. Saadan Udsæd vilde bevæge Beboerne til at elske og agte de Danske, og forebygge deres Handel med fremmede Nationer.

Tobak, Jern, og blaae Kærreder er det, som Nikobarerne især mangle.

Disse Poster kunde man bestandig forsynes med fra Tranquebar, og Gouverneuren burde deraf for meget omhyggeligen forhindre Tobaks-Dyrkingen der paa Landet, siden det er Indbyggernes eneste Overdaadighed, som de ikke kunne undvære. Fører man altsaa ikke for meget deraf ind paa Øerne, saa vil det aldrig være nødvendigt at betale der med Sølv eller Guld, som de Indfødte allene burde kiende af Navn. I Fald en Kolonie skal sendes til de nikobarske Øer, saa følger det af sig selv, at dertil maa holdes nogle Skibe, for at have en bestandig Communication med Tranquebar.

Til Læseren.

Da det er saareieldent at træffe et udmærket specielt Kort til de enkelte Reisebeskriveller, saa meget mere i en Samling af denne Format, troede man, at Læserne ikke ville blive misfornøiede over, i hofsøiede Verdens-Kort (paa hvilket altsaa alle de i denne Deel beskrevne Verdens-egne, Malabarkysten, Pondichery, Madagaskar, Phi-lippinerne og Isle de France ere beliggende), at faae en beqvem Overskuelse af det Hele. Hvad det specielle Kort over Nikobar- eller Frideriks-Øerne angaaer; da kan man saa meget mere forlade sig paa dets Paalidelighed, som et gunstige Tilfaelde skaffede Hr. Resident Wæslers det af Engælænderne selv optagne Original-Kort over disse Øer, (som de lode pilotere) i Hænderne.

B.

Trykfeil.

- Side 28. 10 Linie fra Enden: Mons, læs: Mens.
— 64. 13 Linie fra oven af: Alleer, læs: Uldær, (man eftersee om dette Ord Anmærkningen, Side 39.)
— 357. 15 Linie fra oven af: Kurb, læs: Kurre.
— 358. 9 Linie fra neden: Næsse, læs: Næsten.